

Ústav experimentální medicíny AV ČR, v. v. i.

IČ: 68378041

Sídlo: Vídeňská 1083, PSČ 142 20, Praha 4

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2007

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 30. května 2008

Radou pracoviště schválena dne: 17. června 2008

V Praze dne 20. června 2008

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Pověřen vedením od 1. 1. 2007: **prof. MUDr. Eva Syková, DrSc.**

I. Ředitel pracoviště: **prof. MUDr. Eva Syková, DrSc.**

jmenován s účinností od : **1. 6. 2007**

Rada pracoviště zvolena dne 9. 1. 2007 ve složení:

předseda: **Prof. MUDr. Eva Syková, DrSc.**

místopředseda: **MUDr. Radim Šrám, DrSc.**

členové:

Prof. MUDr. Josef Syka, DrSc.

MUDr. Miroslav Peterka, DSc.

Doc. RNDr. Alexandr Chvátal, DrSc.

RNDr. Zdeněk Zídek, DrSc.

Doc. MVDr. Aleš Hampel, CSc.

RNDr. Pavla Jendelová PhD.

MUDr. Pavel Vodička, CSc.

MUDr. Štefan Vítko, CSc.

Prof. MUDr. Rastislav Druga, DrSc.

Prof. RNDr. Zbyněk Šmahel, CSc.

Ing. Milan Hájek, DrSc.

Prof. MUDr. Miroslav Ryska, CSc.

Dozorčí rada jmenována dne 1. 5. 2007 ve složení:

předseda: RNDr. Jan Hrušák, CSc.

místopředseda: Ing. Petr Bažant, CSc., MBA

členové:

Prof. MUDr. Miloš Grim, DrSc.

Prof. MVDr. Ivan Míšek, CSc.

Prof. MUDr. Eduard Zvěřina, DrSc.

b) Změny ve složení orgánů:

žádné

c) Informace o činnosti orgánů:

Ředitel:

(hlavní aktivity provedené v řízení pracoviště)

Rada pracoviště:

1. zasedání - 9.1.2007 (volba předsedy, místopředsedy a tajemníka, vyhlášení konkursu na ředitele ÚEM, příprava atestací vědeckých pracovníků)

2. zasedání - 19.2.2007 (jmenování komise pro výběrové řízení na jmenování ředitele ÚEM, projednání jednacího, karierního a mzdového řádu, pravidla pro hospodaření s fondy ÚEM)

3. zasedání - 30.3.2007 (rozpočet výzkumného záměru ÚEM na rok 2007, schválení pracovního řádu ÚEM)

4. zasedání - 6.4.2007 (volba ředitelky ÚEM, schválení organizačního řádu ÚEM)

5. zasedání - 11.5.2007 (interní obhajoba disertační práce)

6. zasedání - 26.6.2007 (souhlas se zakladatelskou smlouvou a stanovami BIOCEV, z.s.p.o., souhlas s roční zprávou ÚEM za rok 2006, schválení návrhu dostavby pavilonu La)

7. zasedání - 26.7.2008 (schválení návrhů projektů do programu AV ČR "Nanotechnologie pro společnost" a do programu "Trvalá prosperita" MPO, souhlas s prodejem nepotřebných nemovitostí v Olešnici v Orł. horách)

8. zasedání - 31.8.2007 (schválení investiční akce - zateplení budovy La a Lb ÚEM AV ČR)

9. zasedání - 18.9.2007 (souhlas s návrhem na změnu znění Zřizovací listiny ÚEM)

10. zasedání - 29.10.2007 (návrh na změnu rozpočtu výzkumných záměrů na rok 2007, navýšení rozpočtu na rozšíření telefonní sítě ÚEM, projednání návrhu na získání půjčky od AV ČR na krytí nákladů JPD 2)

Dozorčí rada:

1. zasedání - 18.5.2007 (schválení jednacího řádu, schválení dodatku č.1 Zřizovací listiny ÚEM, inf. o projektu BIOCEV)

2. zasedání - 26.10.2007 (na základě předchozího per-rollam projednání udělen předchozí písemný souhlas se založením a účastí ÚEM v BIOCEV, z.s.p.o., udělení předchozího písemného souhlasu s prodejem nepotřebného nemovitého majetku v Olešnici v Orl. horách, udělení předchozího písemného souhlasu s pořízením rychleho invertovaného fluorescenčního mikroskopu, souhlas se záměrem dostavby budovy La)

II. Informace o změnách zřizovací listiny:

Dodatek č. 1 ke Zřizovací listině ÚEM AV ČR, v.v.i. ze dne 14.11.2007, č.j. 845/P/07 (vlození spoluvlastnických podílů)

III. Hodnocení hlavní činnosti:

Viz Příloha č. 1.

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

Další a jiná činnost nebyla v r. 2007 prováděna

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

Kontrola hospodaření byla provedena dne 30. června 2007. Příkaz k odstranění nedostatků byl vydán dne 29. září 2007. Zápis o projednání výsledků kontroly byl kontrolním odborem Kanceláře AV ČR proveden dne 3. září 2007. Informace o splnění příkazu byla kontrolnímu odboru KAV ČR podána dne 10. listopadu 2007.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj:*)

V r. 2007 bylo zahájeno plnění projektu Inovační biomedicínské centrum ÚEM AV ČR (program JPD 2). Jedná se o výstavbu multifunkčního objektu v areálu výzkumných ústavů v Krči, který bude po svém dokončení plnit funkci

*) Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

podnikatelského inkubátoru pro začínající firmy v oblasti biomedicíny a biotechnologií, školicího a vzdělávacího centra. Objekt bude technologicky vybaven akreditovanými prostory se sledovaným stupněm čistoty (tzv. čisté prostory). Celkové náklady projektu činí 53, 7 mil. Kč (podílí se strukturální fondy EU - ERDF, státní rozpočet a Hl. m. Praha) . Hlavním smyslem projektu je snaha o rychlý přenos poznatků základního výzkumu přímo do praxe.

Ke konci roku 2007 byla dokončena hrubá stavba objektu, probíhaly dokončovací práce etapy a připravovala se technologická vestavba. Ukončení projektu je plánováno na měsíc červenec 2008.

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště:*)

Kam půjde medicína v 21.století? S největší pravděpodobností nejen k větší prevenci závažných onemocnění, a ke genovým manipulacím, ale i k regenerativní medicíně využívající tkáňové náhrady, biomateriály, nanotechnologie a kmenové buňky, k ještě lepším diagnostickým metodám, neinvazivní nebo minimálně invazivní léčbě, k odstranění škodlivin působících negativně na naše zdraví, teratogenů a v důsledku toho všeho, nejen k prodloužení života, ale i ke zvýšení jeho kvality. Nezastupitelnou roli ve výzkumu bude hrát Ústav experimentální medicíny AVČR.

V biomedicině dochází k urychlení přenosu informací z výzkumu do praxe (translační medicína), začíná být také značně limitováno použití experimentálních zvířat pro pokusy. Dnes nejčastěji používané druhy zvířat, potkan a myš, představují pro některé typy výzkumu velmi zjednodušený a omezený model, jehož interpretace se nehodí na člověka. Nabízí se studium vlivu farmak a škodlivin na tkáňových kulturách lidských kmenových buněk. Nové možnosti představuje využití moderních zobrazovacích metod, například ve výzkumu funkce a dysfunkce lidského mozku. Proto lze očekávat příklon aktivit ústavu směrem k výzkumu přímo na člověku. Zajímavé v tomto směru je spontánní vymezování tématik oborově blízkých ústavů: Fyziologický ústav AV ČR se stále více blíží k biofyzice a biochemii, ÚEM k translační medicíně (přitom si ponechává přístup k biofyzikálním a molekulárně biologickým metodikám). Důležitým faktem pro další rozvoj ústavu bude také úspěšný rozběh bakalářského a zvláště magisterského studia biomedicíny, který připravujeme s 1. lékařskou fakultou UK. Absolventi biomedicíny by byli zárukou personálního rozvoje ústavu v budoucnosti.

Výzkum kmenových buněk patří v současnosti k nejrychleji se rozvíjejícím oblastem biomedicínského výzkumu ve světě. Důvodem jsou očekávané nezměrné možnosti využití různých typů kmenových buněk a poznatků o jejich biologii v regenerativní medicíně a buněčné terapii, ve vývoji léčiv a v odhalování mechanismů podílejících se na patogenezi onemocnění člověka. Půjde především o zpřesňování znalostí o diferenciacích drahách a expresi znaků pro přesnější identifikaci a diferenciaci kmenových buněk.

Použití kompozitních nosičů (biomateriálů na bázi porézních hydrogelů i nanovláken) k osázení vhodnými autologními či alogenními buňkami je v současné době jedním ze stěžejních směrů vývoje regenerativní medicíny. Lze proto důvodně očekávat výsledky jak v základním, tak i aplikovaném výzkumu, včetně dopadů do

klinické praxe. Nanotechnologiemi se široce zabýváme nejen v domácích grantech a ve spolupráci s řadou domácích institucí (vyžaduje nesporně mezioborový přístup), ale i v několika grantech EU (DIMI, NANOEAR, STEMS, RESCUE, ANGIOTARGETING).

Oddělení genetické ekotoxikologie je patrně jediným pracovištěm v ČR, které je schopné studovat problematiku vlivu znečištění ovzduší na zdravotní stav populace metodami molekulární epidemiologie. Vědecká činnost tohoto oddělení vedeného Dr. R. Šrámem je pozitivně ovlivňována mezinárodní spoluprací v rámci evropských projektů ECNIS, ENVIRISK a INTARESE. Používané metody mohou být také vhodně využity při studiu toxických účinků nanočástic i stability kmenových buněk (oxidační poškození, exprese genů). Budeme se muset zabývat velmi důležitou tématikou jako je bezpečnost nanotechnologií z medicínského hlediska.

Pozitivním stimulem pro naši další činnost je vzrůstající význam imunoterapie v klinické praxi, kde již bylo dosaženo určitých významných úspěchů, u dalších se však širší a efektivnější uplatnění v budoucnu teprve očekává. Interdisciplinární obor imunofarmakologie vytváří teoretické základy a rozšiřuje experimentální poznatky, které jsou předpokladem pro rozvoj praktické imunoterapie. Další možné perspektivy našeho pracoviště proto spatřujeme v rozšíření spektra výzkumné aktivity, tak aby respektovaly současné vědecké poznatky v oboru a potřeby klinické praxe. Naším konkrétním záměrem je prohloubení výzkumu v oblasti imunosupresivních účinků látek a dále látek, které pozitivně nebo negativně modulují produkci efektorových molekul, např. oxidu dusnatého, který hraje důležitou úlohu jak v obranných mechanismech organismu, tak i v etiopatogenezi řady onemocnění. Významnou výzvou pro rozšíření vědecké činnosti pracoviště jsou dosud nedostatečné poznatky o interferenci nespecifické imunoterapie s farmakokinetikou a farmakodynamikou ostatních léčiv. Další oblastí pro rozšíření aktivit je také studium imunobiologických vlastností kmenových buněk používaných v regenerativní medicíně.

Pokud se ohlédneme za výsledky ÚEM v posledních letech, je zřejmé, že kvalita vědeckých výstupů neustále stoupá a to i tehdy, když některé skupiny z ÚEM odešly. Publikační aktivita v ÚEM od r. 1993 každoročně stoupá: Zatímco na 1 vědeckého pracovníka v r. 2002 připadlo 0,9 publikace a v r. 2003 0,7 publikace, v r. 2004 to bylo 1,1 publikace, v r. 2005 to bylo opět 1,1 publikace s průměrným IF=3,13 na jednu publikaci a v r. 2006 1,04 publikace na jednoho vědeckého pracovníka. Zato průměrný IF se zvýšil z 3,13 v r. 2005 na 3,81 v r. 2006. Tím se splnilo očekávání vedení ústavu, aby činil průměr na jednoho VŠ pracovníka ústavu alespoň 1 publikaci a aby se zvyšoval průměrný IF. V roce 2007 pracovalo v ÚEM alespoň 1 rok 82 vědeckých pracovníků, včetně doktorandů, což není více než v r. 2006. Tito pracovníci publikovali 104 publikací s průměrným IF=4,56 na jednu publikaci. Průměr na 1 pracovníka (včetně doktorandů) činil tedy v r. 2007 1,27 publikace, tedy v historii ústavu nejlepší výsledek! Také průměrný IF se zvýšil z 3,81 v r. 2006 na 4,56 v r. 2007. To je velmi dobrý výsledek vzhledem k tomu, že doktorandi v našem ústavu tvoří polovinu všech vědeckých pracovníků. Předpokládáme, že se v dalších letech výsledky budou nadále ještě zlepšovat, vedení ústavu bude nadále posilovat personální posílení výzkumných týmů domácími i zahraničními vědci. Získávané výsledky základního výzkumu jednoznačně prokazují, že se v ústavu řeší perspektivní směry základního lékařského výzkumu, který již umožňuje využití řady těchto výsledků v praxi. V uplynulém období výzkum ústavu např. jednoznačně přispěl k řešení kritické situace životního prostředí v severních Čechách, k léčbě

nádorů, k řešení poruch vad sluchu a zraku, k výzkumu vývojových vad, k využití kmenových buněk v medicíně, k využití nových farmak a k vývoji nových diagnostických metod.

V neposlední řadě využijeme možnosti účelného využití nově postavené budovy Inovačního biomedicínského centra ÚEM pro plnění inovační politiky Rady pro výzkum a vývoj.

VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí: *)

Veškeré odpady z vědecké činnosti jsou likvidovány v souladu s platnými předpisy, pracovníci ústavu jsou pravidelně proškolení.

IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů: *)

Vedení ústavu úzce spolupracuje s odborovou organizací v rámci plnění Kolektivní smlouvy a Sociálního fondu.

razítko

podpis ředitele pracoviště AV ČR

Přílohou výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu

---

*) Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.